

ERŐS VÁR

AMERIKAI MAGYAR EVANGÉLIKUSOK LAPJA

38. ÉVFOLYAM

1972. DECEMBER

10. SZÁM

A pásztorok

Ajtósi Dürer Albert (1471—1528)

...megszületett
néktek ma
a
Megtartó...

KARÁCSONY

Szent Karácsony éjszakáján,
Jézus, hozzád száll az ének,
Szent Karácsony éjszakáján,
Érted égnek mind a fények.

Kis szobámban egymagamban
Kulesolt kézzel árván állok;
Könnyes szemmel emlékezem
Nézve a sok kis világot.

Emlékezem, emlékezem,
Árnyaim ma útra kelnek,
Apám, anyám mellett áll,
Velem együtt énekelnek.

Kézen fogom, látom őket,
Mint annyiszor réges-régen,
Valahányszor betlehem
Csillag fénylett fent az égen.

Mind a ketten visszajöttek,
Ez karácsony nagy esodája.
Visszaadtad, Jézus, őket...
Neved legyen százszor áldva.

Gyarmathy Irén

ÁLDOTT KARÁCSONYT
ÉS BOLDOG ÚJESZTENDŐT
KÍVÁNUNK
KEDVES OLVASÓINKNAK!

AZ ÖVÉI NEM FOGADTÁK BE ÖT

Amikor már mindenki elment és csak Isten maradt ott a zsályaillatú félhomályban — megkezdődött az egyházi külön szertartása —, amely odaadó és egyszerű volt, mint a nyugovóra térő uralkodók vén szolgálóié, akik urukkal maradnak az udvarnagy és a hódolók távozása után is.

A gyertyák és az oltárkép között arany háromszögben az "Úr szeme" ragyogott kéken, mint a messzi hegyek — Ő meghatottan, félve meg-

nyegen, és bár még most sem látott senkit — odaszólt az illatos félhomálynak: zárunk.

— A parkok, szórakozóhelyek és az áruházak egész éjjel nyitva vannak, épp ezt zárjátok be sötétedés előtt?

Az egyházi végre meglátta a késői látogatót — minden átmenet nélkül vált ki a homályból, kicsiny zsák volt mellette a padban, és az egyházi csodálkozott, hogy bár percek

törölte — és a kendő makulátlanul fehér maradt utána. Aztán felnyúlt a gyertyalángokért — amelyek engedelmesen kihunytak ujjai közt — sértetlenül visszahúzott kezében jelképpé vált a tűz — mint a keresztelőmedence vize a papében.

Végül megemelte a fekete bőrbé kötött súlyos Szentírást, mely most is — mint negyven esztendeje mindig — az Énekek Éneke második fejezeténél nyílt ki az 589. oldalon, és ő ki tudja hányadszor elolvasta a tizenötödik verset: "Fogjátok meg nekünk a rókákat, a rókafiaikat, akik a szőlőket pusztítják, mert a mi szőlőink virágban vannak."

Itt tartott, amikor az oszlopok mögötti félhomályban visszhangosan kongani keztek a padok — egy kinyújtott láb túlért a padkán és a megrúgott fa bongásától keringeni kezdtek a csillár üvegdiszei. Az egyházi összeresztett és kelleni kezdte a még hátralevő néhány teendő ütemét — abban reménykedve, hogy a láthatatlan jelenlevő majd csak magára hagyja. Megtörölte a csokszékét díszítő evangélistákat, beljebb nyomta a kijáró szöveget, amely a János mellett kunyaszító sast tartotta — majd végső unalmában célbavette a templomkulccsal az egyik falikart. Az illetlen mozdulat felett érzett szégyenkezés tette sarkallta, határozottan végigsietett a futósző-

ta nézett abba az irányba, csak most vette észre.

— Ilyenkor már senki sem jön, az istentiszteletnek vége, korán esteledik.

— Vannak, akik épp ebben az órában válnak magánosokká. Ágyukban idegen hever mikor ajtót nyitnak — nem jött el, akit virággal, uzsonnával vártak — vagy sírva fakadnak a moziban, mert eszükbe jutott valami, amitől félnek. Ide futnak, hogy nedves arcukat az öklükre hajtsák a félhomályban — de az ajtót bezárták. Pedig ha a foguk fájna, ilyenkor is kihúznák — vehetnének vörös bort, ruhakefét, vagy légyapírt, pedig már késő van.

Az egyházi nem felelt — ismerősnek tünnek ezek a szavak, a törékeny, vörös szakállas férfiről is érezte, hogy látta már valahol. Olyan volt mindez, mint életünk azon ritka percei, amelyekről tudjuk, hogy már átéltük őket egyszer és csak később jövünk rá, hogy évekkal ezelőtt álmodtunk ilyesmire, de mindaddig nem gondoltunk rá.

— Hová mégy, ha mégis bezárom majd a kaput?

Az egyházi tisztességtudó ember volt és elcsodálkozott, hogy most mégis tegezi ezt az annyira ismerős idegent. — Kint az utcán vergődő ragyogással felgyúltak az ostorlámpák — az idegen a kórus bolthajtá-

sait nézte, ahol a kívülről ömlő fényben látni lehetett a faliképet — az Úr követőjét, aki a helybeli szeszfordé gyümölcscátvevőjére hasonlított és a Másikat, Akit nem világítottak meg a kinti lámpák. Az egyházi döbbenet hátralépett. A kép alatti felíratra gondolt, mely nem látszott innen: "A rókáknak van barlangjuk, és az égi madaraknak fészkiük, de az Ember Fiának nincs fejtét hová lehajtania."

Csak egy pillanatig tartott a csalóka ígézet — az egyházi kihúzta magát és a jóhiszeműségükben rászedett férfiak megtalált méltóságával így szólt:

— Sajnálom uram, de kénytelen vagyok bezárni templomunkat.

Az idegen még mindig a képet nézte, tekintete a ligeti padokon felrúgott otthontalanok szemére emlékeztetett és az egyházi most már teljesen visszanyerte a tisztségviselő, családapák, volt frontkatonák, becsült polgárok józan biztonságát. Megfordult és elindult a kulcsért, amelyet a sekrestyében felejtett, útközben még sikerült egy megszívlelendő megállapítást is kitalálnia, ha netalán visszajövet is ott találná azt az embert: "A templom nem váróterem, kérem."

De nem volt szükség erre — az idegen már nem volt ott, a résnyire nyitott ajtón át még látta, amint lehajtott fejjel, kis zsákját hóna alá szorítva befordult a tér sarkán, ahol az országút vezet, messze a vándorokat váró téli éjszakába.

Turchányi Sándor

ÁDVENTI IMÁDSÁG

Segíts, szerető Úristenünk! Jöjjön el hamar szent jövedeled boldog napja, hogy megmeneküljünk a hamis gonosz világtól, az ördög birodalmából, és megszabaduljunk a nagy külső és belső gyötrelmeinktől. Fojtsd meg ó-emberünket, hogy végre már új testiünk legyen, amely nincs úgy telve bűnökkel, és nem olyan hajlamos minden gonoszra, mint a mostani, hanem minden testi-lelki bajtól megváltottan hasonlóvá legyen a Te megdicsőült testedhez, szerető Jézus Krisztus Urunk, hogy végre eljussunk dicsőséges megváltásunkhoz. Ámen.

Luther Márton

ÉDEN-KERT, KARÁCSONY, GOLGOTA

Tüzetesebb vizsgálódás nélkül is bárki láthatja, hogy karácsony magyar néphagyományában sokkal többről van szó, mint csupán a karácsonyi örömhír különböző formában történő átéléséről. Ez a többlet túlvezet minket a karácsonyi történeten. A körülrajongott Pásztorok Pásztorában a próféciaák beteljesedését, a megígért Messiást köszöntik.

Nézzük meg először az ótestamentom elvont képeit, hogyan, milyen csodálatos színekben találjuk meg a megígért Messiást.

1. ELSŐ ÁDÁM ÉS UTOLSÓ ÁDÁM

Az első és utolsó Ádám szoros kapcsolatát a következőképpen énekl meg népünk egy kalotaszegi kántálóban:

“Az első Ádámban lett igen nagy estünk,
Isten kegyelméből, mert akkor kiestünk.
Szörnyű veszedelmet magunkra kerestünk,
Amelyben fetrengett mind testünk, mind lelkünk.
A második Ádám, de az hatalmas lón,
Hogy ördögön és poklon hatalmat vón.
És így az Atyának már kegyelmébe tett,
Magához is veszen, majd ha jó utolsó órátok.
Forduljon a Jézus akkor tihozzátok.
Kegyes tekintettel nézzen titeátok.
Hogy ne ártson nektek amaz örök átok.
Vigyen fel titeket az egék egébe,
A szent angyaloknak dicső seregébe,
Fogadjon s juttasson szentséges keblébe.”

Ugyancsak ezt a gondolatot fejezi ki az Ádámról közismert legenda, mely szerint, amikor Isten kiűzte őket a paradicsomból, Ádám letört egy galyat a tudás fájáról. Elültette ezt az ágat s nagy fává nőtt s belőle készítették Jézus keresztfáját. Az első Ádám bűnének következménye a második Ádám földre-jötte és kereszthalála. Ezt egy kalocsai gyermekköszöntő versike így fejezi ki:

“Nem sajnálom fáradságom,
Csak a Krisztust megláthassam,
Paradicsom mezejében
Aranyszőnyeg leterítve,
Közepibe aranybölcső,
Benne fekszik Jézus Krisztus.
Jobb kezében aranyalma,
Balkezében aranyvessző,
Magsuhintá Ő vesszejét,
Zúg az erdő, cseng a mező,
S nem láthaték szebb gyümölcsfát,
Mint a Krisztus keresztfáját,
Mert az vérrel virágozik,
Szentlélekkel gyümölcsözik.”

Ugyancsak ennek a gondolatnak a kifejezője a piros alma karácsony néphagyományában. Karácsony szent estéjén egyes vidékeken az emberek piros almát visznek a kezükben, vagy a férfiak a zsebükben. A lányok szerelmi varázslásra használják, a férfiak pedig hazaérkezés után azonnal beledobják a kútba és az itatóvályukba, hogy ne érje baj az állataikat. Ennek a babonás szokásnak az alapja az, hogy amit az első alma elrontott, azt helyrehozza a második alma.

A karácsonyfa is ezt a bibliai igazságot fejezi ki. Valamikor elengedhetetlen kellék volt a fenyőfa a karácsonyi misztérium-drámákban. Nem más, mint a tudás fája, rajta a díszes szalagok a kígyót jelképezik, alma és dió is található rajta. A zöldes sötétségbe öltözött fán diadalmasan fénylenek a gyertyák. Győzött a bűn felett a Világ Világossága, Jézus.

2. KRISZTUS:

“ÁRON VESSZEJÉN KINYÍLT EGY SZÉP VIRÁG”

Ézsaiás szép próféciajának ez a képe csodálatosan megragadta népünk vallásos lelkületét. Jézus nemzetségfáját sokféle formában énekelte meg népünk. Mindegyikben a gyökér Jesse, a törzs Dávid s rajta az aranyalma, a termés, Jézus. Sokak által ismert már ez a kis karácsonyi gyermekdalocska:

“A kis Jézus aranyalma,
Boldogságos szűz az anyja.”

A mérái betlehemes végén így énekel a huszár:

“Ó, nem is ok nélkül, méltán vigadhatnak,
Mert ma tölt be a szava a szent prófétáknak.
Ma lett nagy örömük a megholt atyáknak,
Vigadj méltán ime te is bűnös világ,
Mert Áron vesszején nőtt ma egy szép virág,
Ki által megnyílik a bézárt mennyország,
Meggzégnyenül pokol s ördögi sokaság.”

A soókszelőci betlehemesben így énekelnek a pásztorok:

“Krisztus Jézus született, örvendezzünk!
Néki örömeinket zengedezzünk!
Dávidnak véréből, tiszta szűz méhéből,
Született Krisztus nekünk.
A szűzesség liljoma kivirágzott,
S megtermé a mennyei szép virágot,
A kegyes Jézus ma minekünk meghozta
Születvén a váltságot.”

Ki ne ismerné közülünk ezt a kedves karácsonyi éneket?

“Mostan kinyit egy szép rózsavirág,
Akit régen várt az egész világ,
Betlehemben kibimbózott zöldág,
Királynemből méltóság, királynemből méltóság.”

3. JÉZUS A MEGVÁLTÓ

A pásztorok nagy öröme annak szól, Aki megszabadította ezt a világot a bűntől, haláltól és az ördögnek hatalmából. Ezért veszik Őt körül szívük leírhatatlan hálájával és szeretetével.

Mindezekből láthatjuk, hogy nem pusztán játék és nem külsőségek gazdag alkalmá volt népünk életében karácsony szent ünnepe, bár abban sem szegény, hanem a belső ember áldott örömnépe. Gyermekes, néha talán nevetségesen gyermekes szokásaikban és dalaikban mégis van valami, ami nem engedi, hogy a kultúremler fölényével lenézzük és megvessük ezeket a régi szokásokat. Annak, aki őszintén bele tud nézni népünk karácsonyi tükrébe, szegyenkezve kell megállapítania, hogy messze került attól a meghitt, örvendő ünnepléstől, amivel népünk körülvette a betlehemi jászlat.

Hernád Tibor

ERŐS VÁR

AMERIKAI MAGYAR EVANGÉLIKUSOK LAPJA

A „Lutheran Church in America”
Magyar Konferenciájának lapja.

Szerkesztő és kiadó:

Juhász Imre

Munkatársak:

a magyar evangélikus lelkészek.

“ERŐS VÁR”

(“MIGHTY FORTRESS”)

P.O. Box 02148, Cleveland, Ohio 44102

Published by the

Hungarian Conference

of the Lutheran Church in America.

Issued monthly October to May,
bi-monthly in June/July and Aug./Sep.

No. 10. (156) Vol. 38.

DECEMBER 1972

Subscription: \$3.00 a year.

Second-class postage paid

at Cleveland, Ohio.

FONTOS!

Minden szerkesztőségi anyag,
kézirát, gyülekezeti hír, úgyszin-
tén a lappal kapcsolatos minden
levelezés, előfizetés és adomány
erre a címre küldendő:

“ERŐS VÁR”

P. O. BOX 02148

CLEVELAND, OHIO 44102

Az “ERŐS VÁR” előfizetési díja
egy évre csak 3 dollár. Szivesked-
jenek a lejárt előfizetéseket kése-
delem nélkül beküldeni a fenti
címrre.

Be nem jelentett címváltozás esetén
a posta a kézbesíthetetlen újságot
megsemmisíti, a kiadóhivatalnak pedig
külön portót kell fizetnie. Erre a költ-
ségre különösen nem-előfizetők, kése-
delmező előfizetők, vagy többéves hát-
ralékban lévők esetében nehéz fedeze-
tet találni.

Ezért kérjük olvasóinkat, hogy min-
den esetben pontosan adják meg címü-
ket a “Zip Code” szám feltüntetésé-
vel együtt! Az újságot “Zip Code”
szám nélkül nem kézbesíti a posta.
Címközlésnél tüntessék fel az utca
megjelölését is; pl. St., Rd., Ave.
Ugyanis egyes postai zónában azonos
nevű utcákat csak így lehet megkülön-
böztetni.

Printed by

Classic Printing Corporation

9527 Madison Ave., Cleveland O. 44102

CSODÁLATOS KEGYELEM

Részletek Túróczy Zoltán
igehirdetéseiből

9. LÉGY HALÁS A KEGYELEMÉRT!

Az esztendő során végigvezettük olvasóinkat keresztyén hitünk és éle-
tünk egyik fontos kulcs-szavának, a
kegyelemnek értelmezésén. Láttuk,
hogy Isten kegyelme *elénk jön* és
megkeres bennünket; *helyreállítja*
viszonyunkat mennyei Atyánkkal;
felmagasztal a bűneinkben való ko-
rábbi elesettségünkben. Reádöbben-
tünk arra, hogy a kegyelem *nem*
magától értetődő, hanem valóságos
csoda; *váltság*, amelyet Krisztus vé-
re fizetett meg helyettünk, olyan bő-
ségesen, hogy az minden bűnünket
elfedezi. Csak a megkegyelmezett
ember látja meg igazán *bűneinek*
nagyságát. Használjuk fel tehát a
kegyelem idejét amíg lehet, mert
elkövetkezik az ítélet!

“ZIP CODE” MAGYARORSZAGON

A magyar postaigazgatóság közli,
hogy 1973. január 1-ével Magyaror-
szág egész területén bevezetik a pos-
tai *irányítószám* használatát. A négy
számjegyből álló irányítószámokat
úgy állították össze, hogy pl. Buda-
pest és 6 vidéki nagyváros területén
utcák szerint is megállapítható a
kézbesítés helye. A posta arra kéri a
külföldről levelezőket, hogy a hazai
címetektől érdeklődjék meg az új
irányítószámot, mert annak feltün-
tése lényegesen megkönnyebbíti a
küldemények kézbesítését.

KEGYELEM

Először sírsz.

Azután átkozódsz.

Azután imádkozol.

Azután megfeszíted

Körömszakadtáig maradék-erőd.

Akarsz, egetostromló akarattal —

S a lehetetlenség konok falán

Zúzod véresre koponyád.

Azután elalélsz.

S ha újra eszmélsz, mindent újra kezdesz,

Utoljára is tompa kábulattal,

Szóttanul, gondolatlanul

Mondod magadnak: mindegy, mindhiába:

A bűn, a betegség, a nyomorúság,

A mindennapi szörnyű szürkeség

Tömlöcéből nincsen, nincsen menekvés!

S akkor — magától — megnyílik az ég,

Mely nem tárult ki átokra, imára,

Erő, akarat, kétségbeesés,

Bűnbánat — haszontalanul ostromolták.

Akkor megnyílik magától az ég,

S egy kicsi csillag sétál szembe véled.

S olyan közel jön, szépen mosolyogva,

Hogy azt hiszed: a tenyeredbe hull.

Akkor — magától — szűnik a vihar.

Akkor — magától — minden elcsitul,

Akkor — magától — éled a remény,

Álomfájdnak minden aranyágán

Csak úgy magától friss gyümölcs terem,

Ez a magától: ez a kegyelem.

Reményik Sándor

Imádkozzunk:

Szentséges Úristen, félve merünk
csak közeledni Hozzád, ha magunk-
ra nézünk, mert akkor csak bűnein-
ket látjuk és a Te hozzáférhetetlen
fényességedet s remegni tudunk
azért, hogy Te magadhoz méred éle-
tünket. Köszönjük, Urunk, hogy
nemcsak szentségedet láthatjuk, ha-
nem a golgotai kereszten szemlélhet-
jük drága kegyelmedet, mikor úgy
szeretted bennünket, hogy egyszülött
Fiadat halálra adtad érettünk, hogy
az Ő halála által nekünk életünk
legyen és megnyílják előttünk a
mennyeik országa.

Köszönjük, Urunk, ezt a soha meg
nem köszönhető kegyelmet. Áldunk
azért, hogy a reformációban ezt a
kegyelmet tetted naggyá, a kereszten
kifizetett váltságot emeled magasra
és a remegő félelem helyett eltölt-
heti szíveinket a Téged magasztaló,
boldog hálaadás a kegyelemért. Ké-
riünk, tarts meg minket a kegyelem-
ben, hogy ki ne essünk belőle. Ámen.

(ze)

Pesti János emlékezete

Szerető családjával együtt fájdalmas veszteség érte az ausztráliai, közelebről a melbournei magyar evangélikusságot, csakúgy mint kiterjedt baráti körét Pesti János ev. presbiter október 23-án bekövetkezett halálával. Isten kifürkészhetetlen akaratában megnyugodva, de gyászolva emberi szívünk és ragaszkodásunk szerint, e szerény megemlékezés jelképes koszorúját helyezük nyugovóhelyére.

Pesti Jánost is a második világháború borzalmas vihara vetette külföldre, s az ismert viszontagságok után feleségével és fiával Melbourneben telepedett le. Ott teremtettek maguknak kedves, meghitt, szeretetben bővelkedő keresztyén és magyar otthont. Abban a körben mindig az ima, az Istenhez fordulás adta meg az erőt az élet küzdelmeihez, s ott azoktól csendes örömben, beszélgetésekben, értékes és vidámságos kikapcsolódásokban meg is lehetett pihenni.

Jánosbát, mert igen sokan egyszerűen így ismerték, s Máriát, az ő példátlan szorgalmú, mindenre szeretetben kiterjedő figyelmi élettársát állítólagos szabadidőben főleg az egyházépítés buzgó munkájában lehetett találni. Felkutatni, megkeresni, összehozni az abban a világ városban szétszórta magyar evangélikusokat: ez volt Pesti János sáfársága. Tehát az, hogy a talajtvesztő életek gyökerei nyúljanak mélyebbre és találják meg az Ige alaptalaját.

Hogy hányezer mérföldet tett meg motorkerékpáron, majd autón, nem lehet lemérni, de a melbournei magyar evangélikus egyházi élet 1949-től Pesti János ihletett kezdeményezésére bontakozott ki és indult fejlődésnek. Nem volt az a kérdés, az a probléma, amire Pestiék otthonából valamiképpen válasz ne került volna. Ha kellett biztatás, simogatás, anyagi segítség, tanács, honfitársi lelkesítés, keresztyéni hitmélyítés vagy szerető megfeddés nem maradt el Isten országa ügyéért.

Ebből az odaadó törődésből, az összehozott egyénekből már 1953-ban alakul magyar ev. gyülekezet, kezdetben algyülekezet, 1962-től rendes gyülekezeti jelleggel.

A gyülekezet presbitériumában Pesti János fáradhatatlanul tevékenykedett; mindig az egyházi élet és rend érdekében munkálkodott. S ha nem is vállalta a világi vezetés közvetlen tisztségét, a terve-

zések és megcselekvések élén rendszerint ő állt. Különösen jelentős az ő munkássága abból a szempontból, hogy a melbournei magyar evangélikus gyülekezetnek nincs saját lelkésze, hanem mindmáig lelkészi beszolgáltatásra szorítkozik. A titlust ugyan nem viselte, de a legmélyebb értelmében Pesti János igazi lelkészi munkatársként szolgált, olyan lelki vezetőként, aki erős és állhatatos volt nem emberek, hanem az ő Ura, a Jézus Krisztus miatt.

Az Úr most a földi élet pályáján, 62. életévében "Állj!"-t parancsolt neki. Körünkből való eltávozását megsiratjuk, és aligha mérjük fel, mekkora örökség és mekkora feladat szállt a melbournei

magyar evangélikus gyülekezet híveire és előljáróira azzal, hogy az ő helyére most másoknak kell beállni. Egyet azonban bizonyosan tudunk, erre bátorít hitünk Pesti Jánosra nézve:

"Boldogok a halottak, akik az Úrban halnak meg mostantól fogva. Bizony, ezt mondja a Lélek, mert megnyugosznak fáradságuktól, és cselekedeteik követik őket." (Jelenések 14:13.)

Neked pedig, Urunk Jézus Krisztus, megköszönjük, hogy a Te Lelkessel Pesti Jánost úgy áldottad meg, hogy ő áldás lehetett családban, egyházban, honfitársak és barátok hatalmas körében mind odahaza, mind idegen földön is. Ámen.

(bbp)

AZ EGYHÁZHÍREI

MAGYARORSZÁG

● Meghalt Mina János kiskőrösi ev. vallásitanító lelkész, D. dr. Pálffy Miklós ev. teológiai tanár és dr. Mihályfi Ernő, az ev. egyház országos felügyelője.

● 1972-ben november 1-ig tizenegy ev. lelkész ment nyugalomba, mégpedig Rédei Károly az ócsai, id. Dedinszky Gyula a békéscsabai, Virányi Lajos a szentesi, Lucsán Márton a csomádi, Cséry Lajos a dombovári, Torda Gyula a domonyi, Jakab Sándor a gecsei, Csövéri Dezső a kétbodonnyi, Turmezei Sándor a hernádvecsei, Egyházi János a győrszemerei és Orbán Lajos a nagyvázsonyi gyülekezetből.

● Lelkészi oklevelet szerzett Kalácska Béla, Turchányi Sándor és ifj. Weltler Rezső ev. segédlelkész.

● Az 1972—73-as tanévben a budapesti Ev. Teol. Akadémián kilencen folytatnak elsőéves tanulmányokat.

● A nagyvázsonyi és a mentshelyi ev. gyülekezet társjellegűvé vált. A közös lelkészi állást Horváth József addigi mentshelyi lelkész tölti be.

● Ósagárdon Kalácska Béla, Békéscsabán Tábornszky László, Sajóközán Buchalla Ödön, Dombováron Vértessy Rudolf az ev. gyülekezet új lelkésze.

● Oroszházán Tóth László tanító, kántor, jegyző, karnagy, bibliakör-vezető és pénztáros megszakitás nélküli szolgálatának 50., Gércén Turmezei János lelkész helyi szolgálatának 40., Nyíregyházán Gáncs Aladár lelkész főorgonási szolgálatának 20., mind Pilisen, mind Szarvason a templomszentelés 185., Oroszlánban a templomszentelés 185., Miskolcon 175., Lajoskőmáromban 150., Nagybörzsönyben 120., Szarvason (újtemplom) 75., Diósgyőrött

70., Szentgotthárdon 60. évfordulóját ünnepelte, Újcsanálason harangot, Bakonycsernyén parókiát, Balatonzamárdiban imaházat, Zsédényhegyfalun imatermet szentelt fel, Kistormáson megújított műemlék-templomát vette ünnepélyesen használatba az ev. gyülekezet.

● Az ev. országos presbitérium többek között az új Teol. Akadémia 9 millió forintos költségvetéssel való felépítéséről, nyugdíjas lelkészek otthonának létesítéséről, Kovács Etelkának kivételes jelleggel csöglei rendes lelkészi szolgálatba való állításáról, a lelkészlakások megüresítéséről, az ev. egyház 450. és Petőfi Sándor születésének 150. évfordulójának megünnepléséről is intézkedett.

● D. Káldy Zoltán ev. püspököt díszdoktorrá, Palotay Sándor szabadegyházi elnököt tb. tanárrá avatták a debreceni Református Teol. Akadémián.

● A Magyarországi Egyházak Ökumenikus Tanácsa tagként csatlakozott a Bibliatársulatok Világszövetségéhez.

● Az ún. szabadegyházi lelkészek (baptista, metodista, stb.) továbbképzését szerződésileg biztosították a református teológiai akadémiákon.

Hírközlő: Bernhardt Béla

A NE FÉLJ! c. régóta beharangozott áhitatos-könyvünkkel kapcsolatban örömmel közölhetjük, hogy a nyomdai munka jól halad. Pontos megjelenési dátumot még nem ígérhetünk, csak annyit: hamarosan! Köszönjük a könyvet előre megrendelő, s az arra adakozók szíves türelmét.

Karácsonyi gondolatok

Kigyulladt újra az égi fény.
Te emberi lény,
látod a csillagsugarat,
mely megint Betlehem felé mutat?
Úgy tűnik, fonata hármás.
Lángnyelve
hatalmas erővel tör arra, elé,
hírt víve a világnak,
mindenfelé.
Lenyúló ága a hité.
Hogy legyen gyermekivé
az enyém is, mint volt
s ne holt,
de élő,
mindig rád tekintő,
te Útmutató.
Legyek bízni tudó
mindenben, mi él
és remél
egy olyan holnapot,
melyben a szeretet kapott
életteret
s az ember úrrá lett
a bűn felett.
Akit átfog, s ölel a szeretet karja,
az már bizton látja
s magáénak vallja
a mosolyogva sirót
— a fájaldmát titkolót —
s meg tudja érteni,
hogyan az csak rejtteni
akarja azt, ami fáj neki,
s mert sebe gyógyíthatatlan,
így írját nem leli.
Reménnyel teli
a fény zöldes sávja,
hogyan megtalálja
a csüggedő, mi az övé,
és ha nem találja tán az utat,
majd odavezérli.
Fonatának éke
a régen várt béke.
Ez szövi át
minden sugarát,
hogyan milliók vágyát és hő óhaját
tudja teljesíteni.
Ó csillag, szép betlehem!
A te mennyei meleged
most újból enged,
járja át a sziveket,
hisz értünk küldetett.
Ma megszületett,
láthatja szemünk ismét
a Kisdedet.

Gerényiné M. Éva

RUZSA ISTVÁNNÉ VÉGRENDELETE

Tizenhat evangélikus intézmény áldja Nt. Ruzsa Istvánné emlékét.

Annak a lelkésznek az özvegyéről adunk beszámolót, aki 1909 karácsonyan már a clevelandi magyar evangélikus gyülekezetnek a Nagytiszteletű Asszonya volt. Akinek az Isten megengedte, hogy ugyanannak a gyülekezetnek 65 éves szolgálati évfordulóján még részt vehetett. Akit egykori hívei, azoknak gyermekei és unokái tisztelő szeretettel vehettek körül ez alkalommal.

Amikor 92 évi földi út után magához hívta Teremtője, széleskörű családja részére egy érdekes végrendeletet hagyott maga után. Ebből a végrendeletből követésre méltó jó példa, egy hűséges sáfárnak nemes alakja áll elénk. Ugyanaz a következetes jellem, aki volt egész életén át, aki halálában is hű akart maradni Urához, amikor számadásra készült.

Ez a végrendelet annál tiszteltre méltóbb, mert nem nagy vagyonról van szó. A kevésből azonban sok áldás fakad, mint ahogy áldásként jött mindig az a segítség is, amit életében oszthatott meg a rokonsággal. Ezt a vagyont, amely felett végrendeletének gondos megírásával rendelkezett, férje szerény keresetéből és egykori apai örökségéből takarította meg és azt egy szerény kegydíj egészítette ki az Evangélikus Egyház jóvoltából.

De éppen ezért példát mutató. Megírta a végrendeletét úgy, mint aki tudta, hogy a kicsi pénznek is nagy az értéke. Először is ketté osztotta vagyonkáját. Az első fele ment a vérbeli rokonságnak, a másik fele pedig oly intézményeknek, amelyeknek szolgálatát máskor is szívesen támogatta. A rokonság felé az a gondolat vezette, hogy "ők is élvezék annak az örökségnek a gyümölcsét, amelyet atyjától kapott, amikor a szegény amerikai magyar lelkészhez ment férjhez." A rokonság 35 személyből állott.

Az örökségnek másik felét amerikai és magyar egyházi intézményeknek szánta. Ezt írta végrendeletében: "Férjem hitével, egyházszeretével és szolgálatával mindig egyet érttem. Hittem azt, hogy az egyház Ura a mi szerető Istenünk intézményeken és rajtunk, embereken ke-

resztül végezteti el a munkát ezen a földön." Ezért — írta tovább — szeretettel emlékezem meg... és különböző összegeket írt be a clevelandi, a pittsburghi, New York-i, elyriai egyházaknak, majd az Erős Várnak, az özvegyek és árvák nyugdíj intézetének, magyarországi és amerikai lelkészképző és több más intézménynek, összesen 16 evangélikus egyházi szervezetről emlékezve meg végrendelete útján.

Az összegek eltérőek voltak. A legnagyobb is évi százdolláros kamatot tud csak biztosítani egy-egy jövőendő magyar teológusnak. Mindez azonban másodrendű kérdés. Isten előtt így kell megállania a sáfároknak, szolgálatba kell állítaniuk azt, amiük van, még haláluk után is.

Amikor megemlékezünk Ruzsa Istvánné végrendeletéről, akkor feltelesszük a kérdést: vajon hány ember tehetné meg ugyanezt, ha időt venne, ha átgondolná, ha komolyan venné végrendeletének a megírását. Hány "átkos örökség" lehetne "áldott örökség" ha az emberek megtanulnák azt, hogy Istent nem csak életünkben, de halálunkban is lehet dicsőségesen szolgálnunk.

Brachna Gábor

MEGMARADÓ ÖRÖM

"Karácsonya csak a bűnösöknek van. Karácsonyi öröme csak a bűneik miatt síróknak van. Ne félj hát, ha Isten Szent Lelke lefelé akar vezetni saját lelked kikutathatatlan mélységeibe, ha e napon oda akarja tární eléd elveszett és elkárhozott voltodat. Ő jár szíved barázdáin. Ő szánt rajta, hogy elvehetetlen örök karácsonyod legyen abban a boldog bizonyosságban: Megváltóm született nekem.

A szívárvány gyönyörű hídja víz-cseppekből és napsugárból tevődik össze. Az a csodálatos híd, mely szakadékok felett átmenti a karácsony örömét az ember mindennapi életébe, Isten kegyelmének napsugarából és az ember könnyéből tevődik össze. Erősebb, tartósabb, mint minden szívárvány. Rá lehet lépni. Érdeemes rálépni. Lépünk hát rá! Ez a megmaradó karácsonyi öröm!"

Túróczy Zoltán

Nt. Leskó Károlyné

szül. Szén Irén, rövid, de súlyos betegség után nov. 1-én 52 éves korában elhunyt. Temetése november 3-án volt az argentínai Tres Arroyos város dán-evangélikus temetője kápolnájából, a gyülekezeti temetőbe.

Az igehirdetést Juan Cobrda, az Argentín Egyesült Evangélikus Egyház elnöke és a Luteránus Világszövetség alelnöke tartotta. A lelkesítő szolgálat többi részét az elhunyt férje, továbbá Pereyra és Pietrantonio lelkészek spanyolul, valamint az elhunyt sógora Leskó Béla magyarul végezték. A helyi holland református gyülekezet énekkara énekelt s a gyülekezet magyar, spanyol és dán egyházi énekekkel vett részt a szertartásban. Leskó Károlyné Erdélyben, Hétfalun született, Magyarországon ment férjhez s ott születtek gyermekei is. Argentínában lett papné előbb a magyar, később a dán-argentín gyülekezetben. Gyászolják Argentínában leányai, vejei, két unokája, sógora és családja és otthon a Szén és Leskó rokonság. Egy áldott élet fejeződött be, tele biznyságtévesséssel és hittel, egészen a halálos ágyig. Hitéért, biznyságtévéséért, sokakat bátorító és vigasztaló életéért dicsérjük az Urat.

A CARACASI GYÜLEKEZET ÖRÖME

Venezuela fővárosában levő gyülekezetünk másfél év óta lelkész nélkül van. Volt lelkésze, Pósfay György, aki most az Evangélikus Világszövetség latinamerikai osztályának igazgatója Genf székhellyel, legutóbbi délamerikai útja során szept. 3-án és okt. 1-én tartott istentiszteletet a caracasi gyülekezetben. Mint írják, nagy az örömük, mert dr. Leskó Béla lelkész, a Buenos Aires-i ev. teológia tanára, kb. másfél éves tanulmányi szabadsága idejére elvállalta a gyülekezet teljes lelkesítő szolgálatát s a karácsonyi istentiszteleteket már ő tartja.

KARÁCSONYI LEVÉL EGY JÓBARÁTNAK

Mit írhatnék Neked, Te drága, jó barát? Mit írhatnék Neked Karácsonyra, amit az elmúlt évek folyamán már nem írtam meg! És mégis!

Még most is hallom egyik munkatársamat, amint mondja: Már megint ez a karácsony! Kisbetűvel írtam a karácsony szót, mert ő kisbetűvel mondta: ez a karácsony! És elbiggyesztette hozzá az ajkát. És ebben a kisbetűben, ebben az ajkbiggyesztésben benne volt, hogy ostobák vagyunk mi mind, akik hiszünk a karácsonyi üzenetben, a szeretet diadalában, az örömszerzés boldogságában és még sok-sok mindenben, ami az életet, az együttélést békésebbé, szebbé teszi.

És én mégis írok Neked minden Karácsonykor, te drága, jó barát! Nagybetűvel írom a Karácsonyt, bár fényéből akkor sem veszít, ha kicsivel írnám. Nagybetűvel írom, mert számomra igen nagy ünnep és a szívemben minden betűje naggyal van írva. Jelenti számomra a gyermekkoromat, a fiatalságomat, azt a drága várakozást, amelynek minden évben más és más jelentősége lett, ahogy időben, korban előrehaladtam. Jelenti azt, hogy ma már-már az életem értelme lett, jelenti azt, hogy újra figyelmeztet célomra: jobbnak lenni, levetkőzni mindazt, ami lehúz. Ünnep számomra az is, hogy leülök és Neked a Karácsonyról írhatok. Nem érzem kötelességnek. Olyan ez, mintha ott ülnék Veled szemben egy sötét szobában, amelyben csak a szavaink világítanak. Karácsonyról beszélgetünk és benne van az egész életünk örömeivel, fájdalmaival, szenvedéseivel, hullámhegyeivel és völgyeivel. Gyertyát gyújtunk a múltnak, a jelennek és a jövőnek. És tudjuk, hogy addig fogunk beszélgetni az elkövetkezendő évek folyamán a Karácsonyról, amíg el nem kell indulnunk. Hol kezdődtek ezek a karácsonyi beszélgetések? Talán amikor először álltam a csillogó karácsonyfa előtt és boldog ámulatomban először mondtam: Te-te! És ha ma állnék először előtte, talán nem is tudnám ilyen szépen kifejezni. Mert nincs már bennem a gyermekek tiszta, ártatlan ámulata az élet csodái iránt. Vagy szemérmem tiltaná elmondani, mindazt, amit érzek?

És most búcsúzásul, hadd öleljelek magamhoz, te jó barát. Jó nekem, hogy mindig köszönhetek, ha Hozzád szólok. Köszönöm Neked, hogy írhattam a Karácsonyról ebben az évben is. Köszönöm az életnek, hogy mindig újak látom ezt az ünnepet. Kívánom, hogy az ünneped KARÁCSONY legyen, csupa nagybetűvel!

Gy. I.

Gondolat-forgácsok

TAPOLCSÁNYI OSZVALD:

HIT ÉS ERKÖLCS A CSALÁDI ÉLETBEN ÉS A GYERMEKNEVELÉSSEN c. előadásából

A család az alap, mert például szolgál a gyermek számára, hogyan viszonyuljon Istenhez és az egyházhoz.

A szétzüllött családi élet e téren is helyrehozhatatlan kárt okoz a gyermek lelkében.

A gyermek kiesiny korában rendszerint csak a "Jézuskáról" hall. Az iskolai évek alatt szerzett benyomások és a helyes-irányú nevelés tágíthatja ki ezt a szem-

léletet, hogy azután a serdülőkorú ifjú befogadja Jézus Krisztust, az Isten Fiát, a világ Megváltóját.

Iskolában a baráti kör nagy hatással van a gyermekre. Ha a baráta materialisták, úgy ő is azzá lesz és Istent kikapcsolja életéből.

Családalapításnál az elromlott ifjú továbbadja, ami rosszat kapott.

A lelki közömbösség és az istentagadás veszedelmesebb, mint a szellemi tudatlanság.

A Példabeszédek könyve szerint: "Tanítsd meg a gyermeket a helyes útra; még amikor megöregszik, sem távozik el attól."

SECOND CLASS PUBLICATION.
POSTMASTER: SEND FORM 3579 TO
ERŐS VÁR
BOX 02148, CLEVELAND, OH 44102.

GYÜLEKEZETI HÍREK

CLEVELAND — ELSŐ

Lelkész: Brachna Gábor

Templom és lelkesi hivatal: 2836 East Blvd. (44104). Tel.: 721-7074. — Istentisztelet minden vasárnap de. 9:45-kor angolul, 11-kor magyarul.

Vasárnapi iskolánk karácsonyi ünnepélyét idén első ízben vasárnap délelőtt tartjuk meg. Dec. 17-én a gyermekek részt vesznek a 9:45-ös angol istentiszteleten, ezt követi a karácsonyi ünnepély a lenti teremben. Dec. 24-én a szokásos vasárnapi rend szerint tartjuk istentiszteleteinket. Dec. 25-én, hétfőn a karácsonyi ünnepi magyar istentisztelet és úrvacsoraosztás de. 11-kor lesz.

Meleg együttérzéssel ünnepelte meg Oltáregyletünk szolgálatának 65. évfordulóját december 3-án. Magyar és amerikai zászlókkal vonultak be a templomba, mint régen tették. Az istentisztelet keretén belül testületileg vettek részt az Úrvacsora vételében. Utána a Kossuth teremben tartották meg az ünnepi ebédet egy alkalmi műsorral. Gyülekezetünk egy elismerő oklevelet adott át, melyen az aktív tagok nevei vannak felsorolva. Az Oltáregylet viszont egy ezer dolláros csek-

CÍMVÁLTOZÁSOK

Ittész Miklós ev. lelkész címe: 4938 Taunton Way, Columbus, OH 43228. Tel.: (614) 878-3871.

Dr. Leskó Béla ev. lelkész új címe: Apartado 68.360 Altamira, Caracas, Venezuela. Tel.: 337-352.

Mészáros Sándor ev. lelkész új címe: 161 Hazelwood Ave., Pittsburgh, PA 15207. Tel.: (412) 421-2174.

ket adott át szeretett gyülekezetének. A Fialat Asszonykör alkalmi adománya az egyház részére "az oltáregyleti tagok tiszteletére" szült. Vendégeink sorában láthattuk a West Side-i testvér gyülekezet és oltáregylet több tagját lelkészükkel, ünnepi szónokunkkal az élen.

CLEVELAND — NYUGAT

Lelkész: Juhász Imre

Pastor Emeritus: Egyed Aladár

Templom: W. 98 & Denison Ave. — Lelkesi hivatal: 3245 W. 98th St. (44102).

Tel.: 961-6895. — Istentisztelet minden vasárnap de. 9:30-kor angolul, 10:45-kor magyarul. — Úrvacsoraosztás minden hónap első vasárnapján és az ünnepnapokon.

Vasárnapi iskola de. 9:30-kor angol, 10:45-kor magyar nyelven.

Magyar és angolnyelvű vasárnapi iskolánk közös karácsonyi ünnepélye december 17-én, vasárnap du. 4 órakor lesz az egyház nagytermében. Ünnepi istentiszteleteink: dec. 24-én (vasárnap) éjjel 11-kor gyertyafényes angol (úrv.); dec. 25-én, karácsony első ünnepén de. 10:45-kor magyar (úrv.); dec. 26-án kedden második ünnepi magyar (úrv.) de. 10:45-kor. December 31-én szokásos vasárnapi rend szerint tartjuk istentiszteleteinket. Január 1-én, hétfőn de. 10:45-kor újévi magyar istentisztelet lesz. — Az évi közgyűlés ideje: január 21-én, vasárnap, a 9:30-kor kezdődő közös angol-magyar istentisztelet után, a lenti nagyteremben, kb. 10:30-as kezdettel.

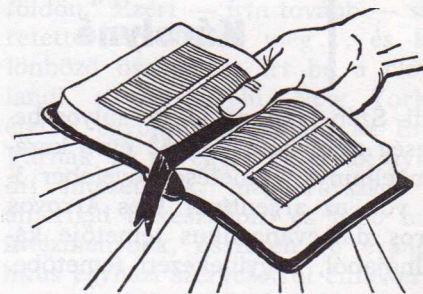
NEW BRUNSWICK

Lelkész: Rieker György

Templom és lelkesi hivatal: 247 Somerset St. (08901). Tel.: 545-4961. — Lelkeslak: 895 Patton St., North Brunswick, N.J. 08902. — Istentisztelet minden hónap első és harmadik vasárnapján reggel 8:30-kor magyarul, minden vasárnap de. 10:15-kor angolul. Vasárnapi iskola de. 9-kor.

December 17-én Megyer Lajos nyíregyházi lelkész tartja a magyar istentiszteletet, a szokásos időben, reggel 8:30-kor. Ugyancsak dec. 17-én lesz a vasárnapi iskola karácsonyi ünnepélye, melyen a gyülekezeti énekkarok is szerepelnek, du. 4 órakor. Karácsony este 7:30-kor és 11 órakor angolnyelvű gyertyafényes istentiszteletek lesznek. December 25-én, karácsony 1. ünnepén közös angol-magyar istentisztelet úrvacsorával de. 10:30-kor. A jan. 7-i magyar istentiszteleten szintén lesz úrvacsoraosztás. — Gyülekezetünk is részt vesz a "Key 73" elnevezésű országos evangélicizációs programban.

Mindennapi kenyér

— Útmutató a Biblia olvasásához —

1973 JANUÁR HÓ

1. Újév. 1 Pt 2:1-10. — Lk 4:16-21.
2. 1 Pt 4:12-19. — Lk 3:1-6.
3. 2 Móz 2-10. — Lk 3:7-14.
4. Csel 4:5-12. — Lk 3:15-20.
5. Józs 1:5-9. — Lk 3:21-38.
6. Vízkereszt. 1 Jn 3:1-6. — Mt 3:13-17.

VÍZK. U. 1. VAS. — JAN. 7.

Heti ige: Jn 1:14

7. Rm 10:12-21. — Jn 1:36-51.
8. 1 Jn 2:1-6. — Lk 4:1-13.
9. 1 Jn 2:12-17. — Lk 4:14-21.
10. Ézs 49:1-6. — Lk 4:22-30.
11. Mk 1:1-8. — Lk 4:31-37.
12. Mk 1:12-15. — Lk 4:38-44.
13. Jn 5:19-24. — Lk 5:1-11.

VÍZK. U. 2. VAS. — JAN. 14.

Heti ige: Jn 1:17

14. Rm 10:1-12. — Lk 4:14-22.
15. Mk 2:18-22. — Lk 5:12-16.
16. Mk 3:1-6. — Lk 5:17-26.
17. Mt 19:1-8. — Lk 5:27-32.
18. 2 Móz 20:1-21. — Lk 5:33-39.
19. Mt 5:17-26. — Lk 6:1-11.
20. 5 Móz 4:5-13. — Lk 6:12-19.

VÍZK. U. 3. VAS. — JAN. 21.

Heti ige: Lk 13:29

21. Rm 5:1-5. — Mt 11:25-30.
22. Rm 15:14-21. — Lk 6:20-26.
23. Jn 4:5-17. — Lk 6:27-35.
24. Ef 3:1-12. — Lk 6:36-42.
25. Jn 4:4-14. — Lk 6:43-49.
26. Jn 4:27-42. — Lk 7:1-10.
27. Csel 15:7-12. — Lk 7:11-17.

VÍZK. U. 4. VAS. — JAN. 28.

Heti ige: Rm 8:15

28. 1 Jn 1:5-10. — Jn 8:12-16.
29. Lk 12:22-32. — Lk 7:18-35.
30. Jer 8:4-7. — Lk 7:36-50.
31. Jer 5:20-24. — Lk 8:1-15.